

การวางแผนและปัญหาการวางแผนในโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดพระพุทธศาสนา
ในประเทศไทย

นายทองหนัก สิริมาตร์

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

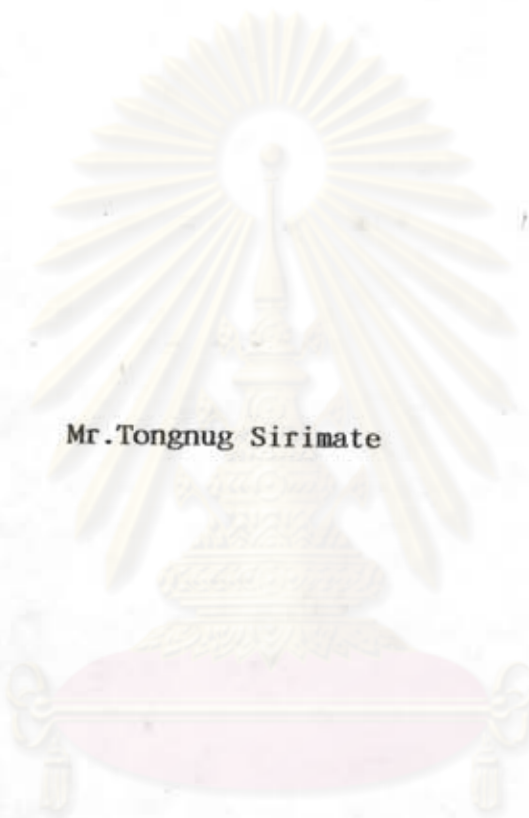
พ.ศ. 2537

ISBN 974 - 583 - 702 - 4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

I 16351450

SCHOOL PLANNING AND PLANNING PROBLEMS OF THE BUDDHIST MONASTERY
GENERAL EDUCATION SCHOOLS IN THAILAND

Mr. Tongnug Sirimate

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Degree of
Master of Education, Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkron University

1994

ISBN 974 - 583 - 702 - 4

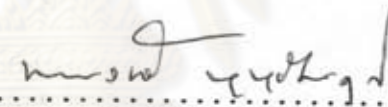
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวางแผนและปัญหาการวางแผนในโรงเรียนเอกชนการกุศลของ
วัดพระพุทธศาสนาในประเทศไทย
โดย นายทองหนัก สิริมาตร์
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. อุทัย บุญประเสริฐ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตร ปริณิฎฎามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุญสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุสัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เอกชัย กี่สุขพันธ์)

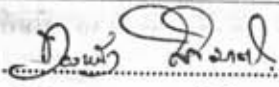

ทองหนัก สิริมาตร์ : การวางแผนและปัญหาการวางแผนในโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดใน
พระพุทธศาสนาในประเทศไทย (SCHOOL PLANNING AND PLANNING
PROBLEMS OF THE BUDDHIST MONASTERY GENERAL EDUCATION
SCHOOLS IN THAILAND) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์
ดร.อุทัย บุญประเสริฐ 273 หน้า. ISBN 974-583-702-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การวางแผนและปัญหาที่เกี่ยวกับการวางแผน
ในโรงเรียนเอกชน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในประเทศไทย
จัดโครงสร้างระบบบริหารและสายงาน การวางแผนของโรงเรียนเป็นรูปแบบคล้าย ๆ กัน
และไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาระยะ 5 ปี มีแผนพัฒนาประจำปี และแผนปฏิบัติการประจำปี โดย
แผนปฏิบัติการ ประจำปีจัดทำในลักษณะแผนงาน/โครงการ และปฏิทินงานประจำปีของโรงเรียน
ส่วนในด้านปัญหา ปรากฏว่าเป็นปัญหาในด้านการเงินหรืองบประมาณ บุคลากรและการบริหาร
งานภายในโรงเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C541886 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION
KEY WORD: : SCHOOL PLANNING AND PLANNING PROBLEMS OF THE BUDDHIST

MONASTERY GENERAL EDUCATION SCHOOL IN THAILAND. THESIS

ADVISOR : ASSO PROF. UTHAI BOONPRASERT, Ph.D 273 PP.

ISBN 974-583-702-4

This research was designed to investigate school. Planning and planning problems of the buddhist monastery general educations schools in thailand.

It was found that the School administrative and the planning structure were arranged quite a similar type, Most Schools had annual plan but not any school had 5 years' plan.

Major problems concerning school planning were insufficient budget, inadequate qualified planning personnel and inefficient system of school management.

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต *.....*

สาขาวิชา บริหารการศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *.....*

ปีการศึกษา 2537.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *.....*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำและข้อคิดเห็น ตลอดจนได้ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาตลอดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ เอกชัย กิสุขพันธ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้เสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่อง

ขอพระคุณครูใหญ่/อาจารย์ใหญ่/ผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือทำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม และวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดีมาตลอด โดยมีคุณพ่อสีไพร สิริมาตร์ คุณแม่ บุญชู สิริมาตร์ คุณเสาวณีย์ สิริมาตร์ คุณอนุธิดา สิริมาตร์ และอาจารย์ ไพฑูรย์ ตรีศรี สนับสนุนเป็นกำลังใจเป็นอย่างดี

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่วงการศึกษา ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีเพื่อเป็นเครื่องบูชา คุณบิดา-มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนจนทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทองหนัก สิริมาตร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ค
สารบัญแผนภูมิ	ค
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขต การวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
การเสนอผลการวิจัย	6
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
โรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในประเทศไทย	7
พัฒนาการของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	7
นโยบายของโรงเรียน	12
การบริหารการเงิน	14
การบริหารโรงเรียน	14
การบริหารและการดำเนินงานของโรงเรียนในปัจจุบัน	16
ปัญหาของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา	21
สรุป	23
หลักการและแนวคิด เกี่ยวกับการวางแผน	24
แนวคิด เกี่ยวกับการวางแผน	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ความสำคัญของการวางแผน	26
แผนและการบริหาร	28
ปัญหาของการวางแผน	34
การวางแผนในสถานศึกษา	37
การวางแผนการศึกษาของโรงเรียนโดยทั่วไป	38
การวางแผนการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	40
การวางแผนการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม สามัญศึกษา	49
การวางแผนการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักร งานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	55
วิธีการศึกษาและวิเคราะห์การวางแผนขององค์กร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	77 79
สรุป	85
3. วิธีดำเนินงานวิจัย	88
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	88
วิธีดำเนินงานวิจัย	88
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	90
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	90
4. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล	94
ส่วนที่ 1 รายงานการศึกษาเฉพาะกรณี 5 โรงเรียน	94
กรณีที่ 1 รายงานการศึกษากรณีโรงเรียนกุศลศึกษา	95
กรณีที่ 2 รายงานการศึกษากรณีโรงเรียนอัมพวันศึกษา	105
กรณีที่ 3 รายงานการศึกษากรณีโรงเรียนอนุบาลวัดวชิรธรรมสาธิต	131

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
กรณีที่ 4 รายงานการศึกษากรณีโรงเรียนอนุบาลวัดไตรรัตนาราม	139
กรณีที่ 5 รายงานการศึกษากรณีโรงเรียนวินิตศึกษา	149
สรุป	162
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์	163
การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	163
การวิเคราะห์การจัดโครงสร้างการบริหารและการวางแผนของโรงเรียน	163
การวิเคราะห์การกำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียน	168
การวิเคราะห์การจัดระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนและบริหาร	169
การวิเคราะห์แผนพัฒนาระยะ 5 ปี	170
การวิเคราะห์แผนพัฒนาประจำปี	171
การวิเคราะห์แผนปฏิบัติการประจำปี	172
การวิเคราะห์การเงินหรืองบประมาณ	173
การวิเคราะห์การประเมินผลแผนงาน/โครงการ	174
การวิเคราะห์รายงานประจำปีของโรงเรียน	175
สรุปผลการวิจัย	177
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	179
สรุปผลการวิจัย	181
อภิปรายผล	183
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	186
บรรณานุกรม	188
ภาคผนวก ก. รายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	192
ภาคผนวก ข. รายชื่อโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในประเทศไทย และแผนปฏิบัติงานประจำปี 2537 ของโรงเรียนอนุบาลวัดวชิรธรรมสาธิต	226

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ค. นโยบายการบริหารของโรงเรียนเอกชนการกุศลใน พระพุทธศาสนาในประเทศไทย	271
ประวัติผู้เขียน	273

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	
1. ตารางจำแนกระดับการศึกษา	21
2. ตารางโครงสร้างและแผนงานของโรงเรียนอัมพวันศึกษา	109
3. ตารางกิจกรรมของโรงเรียนอนุบาลวัดไตรรัตนาราม	146
4. ตารางแสดงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียน	169
5. ตารางแสดงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบข้อมูลเพื่อการวางแผน และ บริหารของโรงเรียน	170
6. ตารางแสดงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาประจำปี	171
7. ตารางแสดงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	173
8. ตารางแสดงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประเมินผลแผนงาน/โครงการ	175
9. ตารางแสดงสิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อการปรับปรุงงานวางแผนของโรงเรียน เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ	176

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนกับระบบงานวางแผน	29
2. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนกับการบริหาร	30
3. แสดงโครงสร้างการวางแผนในสถานศึกษา	39
4. แสดงโครงสร้างของแผนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ	42
5. แสดงการจัดแผนงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา	50
6. แสดงโครงสร้างของแผนการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา	52
7. แสดงโครงสร้างของแผนการบริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน	57
8. แสดงการจัดโครงสร้างของแผนบริหารโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	58
9. แสดงวงจรในการวางแผน ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน	61
10. แสดงวงจรสัมพันธ์ตามแนว PRM Model	68
11. แสดงการนำการวางแผนมาผูกกับการบริหารหรือการจัดการ	69
12. แสดงโครงสร้างการวางแผนบริหารโรงเรียน	72
13. แสดงทำเนียบครูโรงเรียนกุศลศึกษา	96
14. แสดงการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนอนุบาลวัดฉัตรธรรมสาธิต	132
15. แสดงการบริหารโรงเรียนอนุบาลวัดไตรรัตนาราม	140
16. แสดงการบริหารโรงเรียนวินิตศึกษา	150
17. แสดงโครงสร้างการบริหารโรงเรียน แบบที่ 1	164
18. แสดงโครงสร้างการบริหารโรงเรียน แบบที่ 2	165
19. แสดงโครงสร้างการบริหารโรงเรียน แบบที่ 3	165